

*Aşk,
Hürriyet,
İstibdat*

BURAK ARTUNER

♥ can
roman

BURAK ARTUNER
AŞK, HÜRRİYET,
İSTİBDAT

© 2015, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Mart 2015, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Düzeltili: Burçak Karabağ

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3 Güven İş
Merkezi, Bağcılar, İstanbul

Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-2508-1

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 10758

BURAK ARTUNER
AŞK, HÜRRİYET,
İSTİBDAT

ROMAN

♥can

BURAK ARTUNER, 23 Ocak 1973'te İstanbul Üsküdar'da doğdu. Kayseri Lisesi'nden ve ardından 1989'da girdiği İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü'nden mezun oldu. 1990'da, henüz öğrenciyken muhabirliğe başladı. *Akşam*, *Hürriyet*, *Sabah* gazetelerinde muhabir, redaktör, editör, istihbarat şefi, haber müdürü olarak çalıştı. Daha önce *Kayıp Topraklar* ve *Avrupa'yla Aşkımız* adlı kitapları yayımlandı. *Aşk*, *Hürriyet*, *İstibdat* yazarın ilk romanıdır.

Namus ile irfanı yetişmez mi mükâfat?
İkbal yolu gerçi Kemal'in kapanıktır;
Çok ak göremezsen de saçında sakalında,
Elminnetülillah yüzü ak, alını açıktır!

(Namık Kemal'in ölümünden bir buçuk ay önce oğluna gönderdiği bir fotoğrafın altına yazdığı son mısralardır.)

Orient Ekspres'teki İstanbullu

Dört saat hiç durmadan yol aldıktan sonra Orient Ekspres'in lokomotifi, biraz soluklanmak için Ayastefanos İstasyon'unda durmuştu. Trenin zengin müşterilerinin çoğu, kompartımanlarının damasko kumaştan yapılmış perdelerini aralayıp dışarı bakmakla yetinmişlerdi. Bazılarıysa, kömür karası geceden sonra, etrafı aydınlatan güneşi tenlerinde hissetmek, tertemiz havayı içlerine çekmek için aşağı inmişti. Ama bunlar da kendilerini güvende hissettikleri trenin yanından ayrılmıyorlardı. Trende tatilini İsviçre'de geçiren Bulgar büyükelçisinin eşi Sonya Pavlova'dan Alman askerî ataşesi Reinard Engenberg'e, ünlü İtalyan besteci Mancini'den Avrupa sosyetesinin tanınmış çapkınlarından Yahudi asıllı çelik tüccarı Isaac Menthol'e kadar pek çok varlıklı insan vardı. Ama içlerinde belki de en zengini, her zaman 7 numaralı kompartımanı kullanan silah tüccarı Basil Zaharoff'tu. Tren durduğunda Zaharoff, deri koltuğunda oturmuş, çalışma masasındaki küçük not defterine bir şeyler yazıyor, bazı hesaplar yapıyordu. Perdelerini sonuna kadar açtı. Biraz dışarıyı seyretmek istedi. Araladığı penceresinden içeri, hafif bir şubat esintisi eşliğinde peronda Fransızca konuşan bazı yolcuların anlamsız diyalogları süzülüyordu. Fazla pipo içmekten sesi çatallaşmış bir erkek, çevresinde gülüşen kadınla-

ra İstanbul'un gece hayatından bahsediyor, kadınların kırdamaları çapkın sesinin altında eziliyordu.

Dört-beş meraklı Yeşilköy sakini, istasyonun dış kapısında bu meşhur treni inceliyor, zengin ve lüks yaşamın raylar üzerinde duran demirden örneğine meraktan büyüyen gözlerle bakıyorlardı. Trenden istasyona inmiş şemsiyeli kadınlar onlara el sallıyor, anlamadıkları dilde sesleniyor, sonra gülümseyip kendi aralarında konuşmaya devam ediyorlardı. Kadınlardan bir kısmıysa meraklı ahaliyi görmemek hatta fark etmemek için özel bir çaba sarf ediyor, gözlerini trenden ayırmıyordu. Trenin sık kondüktörleri, pırıl pırıl parlayan ayakkabılarıyla kapılarda durmuş, misafirlerinin kısa molasının bitmesini bekliyorlardı. Burası, yolculuğun sonlanmasından önce duracakları son istasyondur. Saat dokuzu on geçiyordu. Tren biraz sonra Sirkeci Garı'na doğru hareket edecekti.

Zaharoff yeni silah satışıyla ilgili son detayları inceliyordu. Yıllardır Osmanlı ordusu ona çok para kazandırmıştı. Padişahla kişisel dostluğu vardı. II. Abdülhamid, ilginç bir kişilikti. Sarayın marangozhanesine iniyor, burada ağaç kokusunun tam ortasında tezgâhların başına geçiyor, ceviz ağacından bir yazı masası, kütüphane, vitrin, berjer yapmak için çalışıyor; ince işlemlerde, oymalarda, atölyedeki diğer ustaları kıskandıran –ki bu onun eserlerine bakışlarından açıkça anlaşılıyordu– bir işçilik sergiliyordu. Devleti de o ince işlemlerde gösterdiği maharetle; detaylara inerek, her yere nüfuz ederek yönetmek istiyordu. Bunun için belki basit bir polis müdürünün bilmesi gereken ayrıntıları bile merak ediyor, bu onun içindeki gizli korkuyu daha da su yüzüne çıkarıyordu. Bir de son görüşmelerinde kendisinden Avrupa'da gittiği yerlerin fotoğraflarını istemişti. Kendisi de ona Avrupa'nın pek çok kentinin ünlü meydanlarını, günlük hayatın içinden fotoğrafları hediye götürüyordu.

Kompartımanın kapısı vurulunca bu düşüncelerinden sıyrıldı. Gelen, önceki akşam içkiyi biraz fazla kaçırdığında, gereksizce yakınlaştığı Bulgar askerî ataşesinin eşiydi. Yalnız başına yolculuk yapan bu genç kadın, duru bir güzelliğe sahipti. Ancak ne kadar gizlemeye çalışsa da asıl bir aileden gelmediği anlaşılıyordu. Zaharoff, “Güzelliği köylülüğünü gizleyemiyor,” diye geçirdi içinden ama nedense ataşenin karısı –hele de saçları– çocukluğunun geçtiği İstanbul’un Fener semtinde âşık olduğu, birlikte yıkık surların üzerine oturup Haliç’in mavi sularını seyre daldıklarında dudağına bir buse kondurduğu o kendinden biraz uzun boylu kız çocuğunu hatırlatmıştı.

Ve bu saçlar, onun içinde yeniden dalgalanıyordu şimdi. Dudaklar şimdi boyalı ve dün geceyi hatırlatan manalı bir gülümsemeyle süzölmüş, düpedüz şüh... Kötü bir Fransızcayla, “Sizinle yeniden görüşmeyi çok isterim Bay Zaharoff,” dedi.

Zaharoff her zamanki inceliğiyle kendisine sunulan hediyeyi asla kaçırmayacağını hissettirdi. Hayat düsturlarından biri buydu: “Fırsat, yinelenmesi mümkün olmayandır. O halde onu kaçırma.”

“Günaydın, Madam Sonya Pavlova. Bu sabah çok güzelsiniz. Lütfen içeri girin.”

Koridorda duran Sonya Pavlova içeri süzölürken, dışarıdan hareket memuru düdüğünü kesik kesik çaldı. Erkekler, kadınlar kendi statülerine yeniden kavuşmanın huzuruyla birer-ikişer trene bindiler. Orient Ekspres’in istim salan, yaşlı ama dinç lokomotifini hareket etti. Demir tekerlekler raylar üzerinde ağır ağır dönerken, Zaharoff, 7 numaralı kompartımanın perdelerini hızlı bir el hareketiyle indirdi.

Kırk beş dakika sonra Sirkeci Garı’ndaydılar. Zaharoff’u gara vardığında, şirketinin Türkiye mümessili Galatalı tüccar karşıladı. Altı yıl önce açılan bu gar aslında,

biraz önce indiği Orient Ekspres yolcuları için yapılmıştı. Zaharoff, Avrupa'daki birçok şehirde böyle ihtişamlı bir gar olmadığını çok iyi biliyordu. Garın tatlı loşluğunu arkada bırakıp kupa arabasına atladığında, geri dönüp kocası tarafından karşılanan Sonya Pavlova'ya baktı. Genç kadın da kendisine. Sonya Pavlova'nın yarım saat önce kendisini öpen dudakları, şimdi kocasının kıvrık Kayzer bıyıklarının son bulduğu noktadaydı.

Zaharoff, kupa arabasının küçük penceresinden Boğaz'a doğru baktı. Denizde küçük, hırçın dalgalar garın merdivenlerinde ihanete tanıklık ettiklerinden huzursuzdu, martıların gökte her zamanki gibi özgür. Bir Şirket-i Hayriye vapuru ardında beyaz bir iz bırakarak yol alırken Galata kıyılarında ticarethaneler, gemicilerin yatıp kalktığı hanlar, meyhaneler eski ve vurdumduymaz sıralanmıştı. Sandallarında balıkçılar umutlu ve çalışkan göründü gözüne.

Galata Köprüsü ise İstanbul kadar yorgundu. Dünyanın dört bir yanından bin bir çeşit insanın altında ezilen tahtaları, arabanın tekerlekleri döndükçe gıcırıyor, sanki vurulmuş yerde yatan ve ölümü bekleyen bir savaşçı gibi inliyordu.

Kırmızı fesleri, redingotları ve muntazam kıvrılmış parlak siyah bıyıklarıyla bakımlı erkekler, pespaye ameller; sakallı, cüppeli, asık suratlarıyla mollalar; sık giysileri, uzun sarı favorileri, garip kesimli sakallarıyla Avrupalı küçük tüccarlar veyahut renkli feraceleri altında, gözleri beyaz tüllerin gerisinden hülyalı bakan gizemli kadınlar; köşe başlarında tezgâh açmış şerbetçiler, sırtlarında bellerini büken küfeleriyle hamallar; hepsi ama hepsi bu yorgun, ahşap köprüyü varlıklarıyla yaşatıyordu.

"İstanbul ne güzel şehir. Türklerin yüzyıllar süren savaşlarının en büyük ganimeti burası bence," diye düşünen Zaharoff'un arabası bir süre sonra Tepebaşı'ndaki Pera

Palas'ın önünde durdu. Arabacı, kapısını açıp indiğinde, otel görevlileri arabanın içinden bavulunu alırlarken önünde saygıyla eğildiler. Otelin geniş salonunu havagazıyla çalışan ampullerin takılı olduğu kristal avizeler aydınlatıyordu.

Otelin sahibi Belçikalı George Nagelmackers arkadaşıydı. Lisbon'da Avenida Palas'ı da Pera Palas'ın mimarı Henri Duray'e yaptırmıştı. İstanbul ve Lisbon'daki oteller birbirinin aynıydı. Lisbon'daki otel tren istasyonuna yakındı. İki otelin de mimarı olan Henri Duray'le George aracılığıyla tanışmıştı. Titiz bir adamdı ve erkeklerden hoşlanıyordu. Kendisine ilgi duyduğunu da açıkça göstermişti ama ona kadınları sevdiğini hissettirdikten sonra bir daha böyle bir şeyi ima bile etmemişti. Zaten sık sık seyahat ettiğinden artık kendisini pek göremiyordu da.

Zaharoff içeri girdiğinde, lobinin ve girişin özel bir cila sürülen lambrilerinin parlaklığı gözüne çarptı. Büyük resepsiyondaki iki görevli müşterilerle konuşuyordu. Lobide, pencere kenarındaki her biri sanat eseri değerinde işlemeli koltuklara oturmuş birkaç yabancı müşteri, kahvelerini ya da konyaklarını yudumluyor, İstanbul'da kendilerini güvenli ve huzurlu hissetmenin ayrıcalığını yaşıyorlardı.

Daha yeni kullanılmaya başlanan asansörü merak etmişti.

Gelmeden önce dünyada ilk asansörün bu otelde hizmete girdiğine dair bir haber okumuştı. Merdiven çıkmadan, bindiğin kabinin seni yukarı katlara taşıyor olması güzel bir şeydi. Gerçi kapının demir sürgüleri çekilince bir hücreye kapatılmışlık duygusuna kapılıyordu insan ama olsun. Kısa sürede istenilen kata çıkmak güzeldi. Zaharoff her zaman kaldığı birinci kattaki kral dairesine çıktı. Oda, tamamı Paris yapımı mobilyalarla döşenmişti. Hemen soyunup banyoya girdi. Banyodan çıktığında oda-

nın ortasındaki masaya konulmuş, Veuve Clicquot şampanyasını açtı, kristal kadehinden bir yudum içti. Odasına yerleştikten sonra camdan çocukluğunun geçtiği Fener semtine doğru baktı. Haliç'te maviden yeşile yol alan bir mavna, beyaz köpükler ve kendisine eşlik eden martılar bırakıyordu arkasında. Eyüp mütedeyyin, mahcup bir erkek çocuğu. Az sonra okunacak ezanın ardından camiye sığınıp dua edecek sanki. Manzaranın keyfini çıkarmak için tüm detayları incelemeye başladı. Özümsemek istiyordu şehri; İstanbul'un, tüm dokusuna işlemesini istiyordu. Çünkü İstanbul ilkgençlik aşkını bir daha kavuşmamak üzere bıraktığı, unutulmaz günler geçirdiği, bu yüzden de hiçbir zaman kafasından silemediği saadetler başkentiydi.

“Kendini özgür hisseden bir mahkûmdu aslında. Özgür hissetmekle özgür olmak farklıydı. Özgürlük ancak bunun için bir bedel ödersen, direnirsen geliyordu. Oysa kendisi Kara İzzet Paşa’ya mahkûm olmuş, kısa anlarla kendini özgür hisseden bir zavallıdan başkası değildi.”

19. yüzyılın sonları. Bütün bir imparatorluk istibdat idaresinin karanlığına boğulmuşken başkentte birkaç genç, kısıtlı imkânlarıyla bu zulmü yıkmak, halkı uyandırmak için çabalamaktadır. Tıbbiye’de üçüncü sınıf öğrencisi olan Suphi de her şeyini bu amaç uğruna seferber etmiştir. Bir gün tesadüfler, onu dönemin en güçlü paşalarından birinin sevgilisi Maria’yla karşı karşıya getirir. Hürriyet esareti artık Maria’nın gözlerinde bambaşka bir esarete dönüşecektir.

II. Abdülhamid döneminde, silah tüccarları, rüşvetçi devlet adamları, işkenceciler ve hafiyelerle çevrelenmiş bir dünyanın ortasında sarsıcı bir aşk ve hürriyet hikâyesi.

